

Előfizetési feltételek
 helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:
 Napszámra . . . . . 12 kor.
 Félévre . . . . . 6 kor.
 Egyévre . . . . . 3 kor.
 Egyes szám ára . . . . . 16 fillér.

Hirdetések díja:
 □ centiméterenként 6 fill. Kereskedők és gyárosok külön árkedvezményben részesülnek.

Nyílt tér sora 40 fillér.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TARSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség
 és
Kiadóhivatal
Földes Ede
 könyvkereskedése
 Bethlen-utca 2. sz. alatt,
 hova egy a lap szellemi részét illető közlemények, mint az előfizetések és hirdetések bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adóznak vissza.

A katonai javaslatok.

Ha most beszélünk katonai javaslatokról, úgy ennek egészen más értelme van, mint félévvel ezelőtt, vagy még korábban, mikor még lepezett obstrukciót csinált az ellenzék. Akkor az ujonczjutalék nem jelentéktelen fölemeléséről volt szó és az aggályok a kedvezőtlen gazdasági helyzet miatt igazoltaknak tűnhettek fel; ma azonban a jutalék fölemeléséről szó sincs, ma csak azt kéri a kormány, hogy azt szavazzák meg, amit — korábbi időktől eltekintve — 1889 óta, tehát tizenhárom éven keresztül minden évben kifogás nélkül megszavaztak, vagyis a rendes ujonczjutalékokat.

Igaz, hogy a megszavazás joga magától értendően involválja a visszautasítás jogát is, és a parlamenteknek e jogban van a fegyverük, melylyel nekik nem tetsző kormányokat visszalépésre kényszeríthetnek. De ezt a jogot meg erre a célra sem érvényesítik a honvédelem szükségleteinél, hanem az állami költségvetésnél, és meg itt sem szükséges, hogy az egész költségvetést mindenestül elvessek, mert a legkeményebb bőrű parlamenti kormány megértene az intést, ha költségelőirányzatából lényegesebb összegeket törölnének. A rendes ujonczjutalék megtagadásával nem annyira a kormányt, mint az ország közvetlen vagy későbbi biztonságát és a családok ezreinek közvetlen érdekeit sértik. Az új honvédelmi miniszter, Nyíri Sándor, kitűnő beszédem, melylyel a képviselőházban bemutatkozott, joggal rámutatott erre a pontra, és nyomatékosan hangsúlyozta azokat a hátrányokat, melyeket a katonai javaslatok további megobstruálása a harmadéves katonákra, a tartalékosokra, a póttartalékosokra, valamint azokra a fiatal emberekre nézve, kiket besorozni fognak, kell hogy maga után vonjon.

Ausztriában haza bocsátották a harmadéves katonákat s ezek most ismét polgári hivatásuknak élhetnek; nálunk az ellenzék egy részének — és bizony nem a jobbiknak — esőkönyös akaratossága miatt vissza kell őket tartani. Ausztriában a tartalékosokat és póttartalékosokat nyugodtan otthon hagyják, nálunk tényleges szolgálatra kell őket behívni. Ausztriában azok a fiatal emberek, kik állítás kötelesek, tudják mihez tartani

magukat, mert tudják, vajjon eleget kell-e tenniük, és mily mértékben, katonai kötelezettségüknek; nálunk a legkínosabb bizonytalanságban vannak és ha a sorozásokat az idén már nem lehetne kellő időben keresztül vinni, utászolgálniuk kell és később szabadulniuk ki.

A honvédelmi miniszter az ellenzék ama tagjainak, kik az obstrukciót folytatni akarják, mindezt lelükre kötötte és ékes szavakkal apellált igen behatóan méltányosságukra és hazafiságukra. A siker — sajnos — nem állt be rögtön, mint ezt annál inkább várhatuk volna, minthogy az ellenzék túlzó elemei semmi esetre sem tettek volna rosszabbá alásponjukat, mert hiszen az ujonczjutaléknak a végéhez közelgő folyó évre való megszavazásával a katonai kérdések nem tűnnek el a napirendről, a mennyiben nemsokára kérni kell az 1904. évi szükségletet és a jutalék új megállapítását sem lehet soká halasztani. Sőt meg az obstrukciót sem kell sokáig megszakítani, mert a legelső javaslatnál, mikor nekik tetszik, ismét felvehetik. Nemsoká politikailag, hanem lelektanilag is egy megoldhatatlan talány előtt állunk, ha be nem látunk az obstrukciónisták, hogy maguktartását vegre mégis meg kell változtatni, ha a népben minden támasztékukat elveszteni és azt nem akarják, hogy a közvetlen károsultak ellenük forduljanak, mint minden bajuk okozói ellen.

SZEMLE.

Egy lépéssel előre! Deczember tizenötödikére összehívják a delegációkat és bizonyára kemény csata után el fogja határozni a képviselőház, hogy — párhuzamos üléseket tart. Ez ugyan elég súlyos program, de úgy látszik, hogy a magyar parlamenti és állami gépezet megrekedt szekerét, csakis ilyen radikális uton lehet majd kiemelni az obstrukció kátyujából. Radikális eszközök ezek, és nem erőszakosak. Mert elvégre is: az ország parlamentje arra való, hogy dolgozzék. Nem pedig arra, hogy ülésein apró emberek lehetetlen ambíciói kielégítésére — üres szalmát csépeljenek. És ha a rendelkezésére álló időn belül nem tud meg-

felelni a parlament ennek a feladatának, meg kell hosszabbítani a munkaidejét. Sőt meg kell duplázni. És hogy az egyfolytában való ülésezés se lehessen jogos kifogás tárgya: okos beosztással pihenőt kell adni közben a szőzaporítás emberkéinek. Ha ők azt hiszik, hogy beszédeikkel a nemzet érdekét viszik előbbre, hát vigyék napjában kettős adagokban előre. Elég volt a naplopásból egy esztendő. Ezt Kossuth is, Zichy János is, az ellenzéki pártok vezetői nyíltan beismerték. A nemzet már beleunt abba, hogy a képviselőház üléseit napról-napra csak kibeszélik. Mert azon már réges-régen tul vagyunk, hogy azzal áltassuk magunkat, mintha az obstruktorok valamelyike is — mondana valamit. Dehogy mond, csak beszél az istenadta, mert soron van. Még a maguk pártjából is émyedik már a sületlenségeiktől. Nem hallgatják őket, nem olvassák őket. Mert ugyan ki kíváncsi már arra, egy Gabányi és társai hogy mit tudnak beszélni órák hosszan át. Jó érzésű, munkához szokott embert igazán elfog már az undor, ha — kötelességének keserves teljesítése fejében el kell olvasnia, hogy miképpen lehetne órákon keresztül beszélve — semmit se mondani. Ez az obstrukció. Nemsoká időfecsérlés, hanem lelkiismeretlen visszaélés a nemzet bizalmával, türelmével és lelketlen megrövidítése a nemzetnek abbeli tőkéjében, amelyet egy-egy törvényhozó megválasztásakor, annak személyébe helyezett, amikor munkaerőt velt a maga nevében felküdni, egy-egy kerület képviselőjével bizván meg követét. Munkaerőt igenis, akinek feladata az volna, hogy legjobb tudása és képessége szerint dolgozzék. Nem pedig az, hogy egy törvényhozó-testület megakadályozzon munkálkodásában. Milliő forintok vesznek így el pozitív formában, a képviselőház fenntartási költségeinek alakjában és sokszorosan milliő forintok negatív formában, a melyeket a nemzet gazdasága csak közvetlen érez ugyan, de a melyeknek elvesztését érezzük ma már minden vonalon és sünyneli fogjuk évtizedeken által. Vajjon fölérik-e csöpp eszközkel az obstrukció notórius alakjai, hogy mibe kerül egy-egy agyonbeszél parlament óra a nemzetnek. Aligha. Mert ha elég értelmesek volnának ennek megértésére: már régen vissza kellett volna riadniok attól

TÁRCA.

Az angyal.

(Özv. Kovrig Tivadarnának)*

Szólt az uristen legszebb angyalának:
 — „Könnyű szárnyat öltés fel, ime elbocsátlak
 S mely gonddal, bánattal nyomorral van tele:
 Kegyelmem jelével szállj, szállj a földre le!

A szegény, elhagyott kunyhójába menj el,
 Éreztesd jószágom szenvedő beteggel.
 Szándékok, tetteid kedvemre találjak.
 Ha pártjára állasz özvegynek, árvának.

A hova betérsz te, a boldogság ott van
 Áldásom virága fakadoz nyomorban.
 Mint a rózsabokrok illatozó ága.
 Rád borul, beárnyal kegyelmem virága.

S ha, mit osztogatni küldetésed néked,
 Földi boldogságban nem lesz osztályrészed,
 Soh'se bankódj rajta! vigasztalja lelked:
 Te fölötté állasz gyarló embereknek! . . .

Útra kelt az angyal . . . Benned földre szállott . . .
 A hol bölcsöd ringott, legyen a hely áldott!
 Áldjon meg az isten valamerre jársz is!
 Áldja meg, áldja meg a lábaid nyomát is.

* Katalin napra.

Hollós István.

Volt . . .

Csak egy levél hullott le a földre
 A vihar csak egy ágacska tört le,
 Csak egy felleg úszik fenn az égen,
 Csak egy sóhaj repül át a légen . . .
 Más nem látja, nem érzi, nem hallja,
 S nekem minden, minden meg van halva . . .

Itt van az ősz. Gyümölcsét nem látom;
 Ah! nyár sem volt, a tavasz is álom . . .
 De nem! Miúdig mindig őszi nap volt
 Őszi alkony, mikor pihen nap, hold,
 Egy-egy csillag edta csupány fényét.
 Őszi alkony ulti lelkem mélyét . . .

Vége; csak volt; valóra nem váltott.
 Reményem nincs; az is messze szállott . . .
 És most olyan hideg, kopár keblem
 Mint, hol a tél fagyos szárnya lebben,
 Pedig; csak egy levél nincs az ágon,
 Pedig csupán: szétfoszott egy álom . . .

Egy szó.

Egy szót kérdezek csak . . . Felelsz-e?
 Egy szót . . . Oh mondd: szeretsz-e?
 S a lányka büszkén szóla: nem! . . .
 A fiú sirt, a leány nevetett.
 Oh büszke szív! Oh átkos szeretet.

A harang zúgott, temetésre szólt;
 Halva egy szegény bolond fiú volt.
 Vitték már . . . A lány későn érkezett,
 — Nézése merev, hó arca dült, —
 S a menet elé kaczagva hullt . . .
 Oh, büszke szív! Oh, átkos szeretet.

Tolvaly Géza.

Vizakna kiváltságolt mezőváros követel és képviselői 1669-től 1903-ig.

Irta: Szentkatolnai Bakk Endre.

Az Árpádházból első királyaink alatt az ország főpapjai, zaslósiak s általában a vitéz nemesség előkelői képviselték a nemzetet. Ők voltak az országgyűléseknek tagjai.

Azonban, a kor kiválalmaival haladva, idővel mindinkább kifejlődött és tágult a nemzet képviselői rendszere is. Zsigmond király alatt 1405-ben a törvényhozásba befolyt három rendhez, u. m. főpapok, országzászlósi, fő- és köznemesség kiegészítől látjuk sorakozni a szabad királyi városok rendjét s később több a törvénybe iktatott szabad kerületeket is.

A városi követek legelső megemléését tehát Zsigmond királynak 1405-ik évi első törvényében találjuk; a mit benne e szavak világosan kifejeznek: „convocatus ex omnibus Regni Nostri Comitatus ac districtibus Civitatum, oppidorum et liberarum Villarum nuntiis et legatis.“ A mely gyűlésen több közhasznú végzések között az is elhatározott. „hogy a besenyők, tatárok s közelebből a törökök berohanásai miatti sújtoltatása tekintetéből a városoknak, némely városok várfallal kerítettessenek be.“

Ilyen gyűlést tartott még Zsigmond király 1419-ben Budán. Azonban, 1445-ben kezdődött az országgyűlésre a városoknak a formaszereinti meghívása. Vizakna, mint már akkor mezőváros,¹

¹ Oly. Corpus Jurisban Zsigmond királynak a városok belügyeit szabályozó 1405 nov. 23-án kelt ált. kiváltságlevelét!

² Zsigmondnak Konstánszba 1417. Klemens vértant és pápa napján kelt levelében Vizakna mint város (oppidum) fordul elő. Hasolónan Budán 1419 sz. Benedek ünnepén kelt levelében is.

a cinizmustól, amellyel nemzetrontó játékokat űzik. Nagyon ideje már, hogy megnehezítették az obstrukció vitele. Alkotmányos uton, de gyökeres eszközökkel. — Ilyen kellemetlen, de már nélkülözhetetlen eszköz lesz erre a parallel ülések behozatala. Egy nappól kettőt kell csinálni. Majd csak a végére jutunk annak a híres lisztának. Annyi bizonyos, hogy ma már minden törvényes eszközt és módot akceptálnunk kell, a mely alkalmasnak mutatkozik az obstrukció elfojtására, legyen az bár — szokatlan, hogy ne mondjuk: nem éppen gyöngéd is, csak törvényes legyen: Mert ettől a mindenk föltt áll szempontból még abban az esetben sem szabad eltekintenuünk, ha a parlament nyugalmanak helyreállítása volna is eredménye. A. V.

Bánffy Dezső zászlóbontása. Politikai tekintetben érdekes nap volt f. hó 22-e, melyen Kolozsvárott Bánffy Dezső báró zászlót bontott. Megalakította pártját, az új-pártot, hatvanhetes alapon, ellenzéki programmal. Bánffy nagy beszédeben a nemzeti sovíniszta politika egyedül idvezítő voltát hirdette. Ennek megvalósítására gazdasági és pénzügyi önállóság a programja, melyben mint végső cél az önálló vámtérület szerepel. Bevallja Bánffy, hogy hűtlenné vált miniszterelnök korában vallott vámközösségi felfogásához, mert az azóta végbement események arra tanították, hogy az Ausztriával való gazdasági közösség fenntartása káros. Bánffy tagadja, hogy az 1867: XII. törvényzikkben említett magyar hadsereg vezényleti és szolgálati nyelvének megállapítása fejedelmi jog; mert a honvédség és népfelkelés vezényleti és szolgálati nyelvének megállapítása a törvényhozás joga és így ez áll a magyar hadseregről is. A középosztályt, a tisztviselői kart, erősíteni akarja. A parlamenti reformnak híve; de tekintettel a nemzeti állam érdekeire, nem megy el az általános választójogig, hanem az osztrák minta szerinti ötödik kuriába sorolná a census határán alul maradtakat. Bánffy a nemzeti állam kiépítését az 1867: XII. törvényzikknek, a kiegyezésnek alapján hirdeti és a király alkotmányos érdekeibe helyezett bizalmát hangsúlyozza. Az „Új-párt“ alakítását nem fogadják kedvezően az — ellenzékiek. Az „Egyetértés“ azt kérde: „ha azt hiszik ennek az új-pártnak a szervezői, hogy az ellenzék céljai meg nem valósíthatók, ugyan miért kérték kölcsön azokat a célokat és azokat az elveket? És ha meg nem valósíthatók, miért használják azokat mégis, mikor pedig senki sem adja nekik oda kölcsönbe?“

Hieronymi Károly minisztert Szatmaron elkeseredett harcz után, Tallián Bela minisztert Nagykanizsán egyhangulag választották meg. Daniel Gábor v. b. t. t. a képviselőház alelnöke lemondván, helyébe br. Feilitzsch Arthur jelöltetett, ki fényes tehetséggel és szeretetreméltó modorával nagyon sok jó barátot szerzett magának minden párton.

Felhívás.

Minden nemzetnek legdrágább kincse a nyelve. Nyelvünkben van az élet. Mentül magasabb műveltséget ér el az anyanyelvünk, annál bizonyosabb az, hogy élünk,

hogy nemzetet és hazát alkotunk. A sudaras fának nem kell bizonyítania, hogy él: lombja, virága, gyümölcse bizonyít mellette. Ilyen lombbal koronázott fa a mabizonyít mellette. Ilyen lombbal koronázott fa a magyar nemzet közművelődése: virága a költészet, művészet, gyümölcse a lélektápláló tudomány, mely helyesen élni és gyarapodni tanít. Ámde ez előfának, mely egy egész hazát betakar, nemcsak a magasba kell felnőni lombos sudarával, de gyökereivel is szét kell terjedni az életadó földben, az egész hazában. E tápláló gyökök még sok rétegbe nemzetünknek nem terjedtek el. Egész néposztályok előtt ismeretlen a magyar irodalom, a mely osztályok pedig a magyar nemzet zömét, tömegét képezik. Más nemzetnek, nemcsak a nálunknál előhaladottabbak, de a hátramaradottabbak is táplálják lelküket hazai irodalmuk termékeivel. Pedig a mi népünk is szereti, sőt művelni a költészetet. Tanu erre a népdalok és népregek magától termő világa. A vágy, a hajlandóság megvan a magyar népben az olvasásra, de az még eddig csak a ponyvairódalom termékeiben talált kielégítést. E hiány kitöltésére vállalkozott irodalmi szövetségünk, melyhez eddigelé csatlakozott huszonnyolcz hazai irodalmi társaság s közreműködését felajánlotta a legtöbb tehetséges írója a nemzetnek. Célünk az, hogy a költészetet és hasznos tudás népszerű, érthető modorban vezessék be a magyar nép tömegébe. Hogy otthonra találjanak írónk művei a földmives szalmafedeles tanyájában, a kézműves műhelyében, a gyármunkás gyűledejében, a pástornép karámjában, a halász kunyhójában, a bányász aknájában, a hajós szárnyékában, a vadász pihenőjében és a fonókákban, ugy mint az uri lakokban. De különös feladatunknak tekintjük azon magyar hazánkfiak között terjeszteni a magyar irodalom termékeit, kik a végvidékeken, a nemzetiségek által lakott területeken, elszigetelve tartják fenn hazaszeretben gyökerező nemzeti lelküket. Tervünk: jó munkát adni a nép és miveltebb közönség kezébe és olcsón, hogy a lelke művelődésére fordított fillérekét senki se tekintse anyagi áldozatnak és tömeges hozzájárulás fogja biztosítani a vállalat sikerültét.

Felhívásunk szól a magyar nemzethez: mindazokhoz, a kiknek a magyar nyelv drága kincs. Kialtó szó ez a pusztában, de ezt a pusztát magyar nép lakja, mely szavunkat meg fogja érteni s nem hagyja biztató visszhang nélkül.*)

Dr. Jókai Mór.

*) Alapító tag lehet az, a ki legalább 200 koronát befizet a szövetség céljaira. Rendes tagok: irodalmi és közművelődési egyesületek évi 40 korona; irodalommal hivatásosan foglalkozó magánosok évi 6 korona tagsági díj mellett. Pártoló tag lehet bárki, ha az évi négy korona tagsági díj lefizetésére kötelezi magát.

A tagok illetékül díjtalanul kapják meg a szövetség kiadványait és pedig évenként 5—6 kötetet, 6—7 éves, elsőrangú magyar író tollából származó művet. Az első sorozat első kötete: Jókai Mórnak, a szövetség számára most készülő „Bona“ című történelmi regénye lesz. A többi kötetre név szerint Endrődy Sándor, Ambrus Zoltán, báró Döczy Lajos, Rákóczi Viktor, Gárdonyi Géza és még számos kiváló írónk ajánlotta fel közreműködését a szövetségnek.

A jelentkezések Szandy Károly szövetségi titkárhoz (Budapest, Luther utca 1/A. ádász. 1.) küldendők, a pénzküldemények pedig Földes Imre szöveg. pénztárnokhoz (Leszámitoló és Pénzváltóbank Budapest, Dorottya-utca 6. szám intézendők.

Izgatás.

Félév óta szóltanul nézi városunk közönsége, hogy az országos politika ürügye alatt hogyan száguldoznak tapasztalatlan ifjú emberek, kiknek a bölcsesség-foguk a bajszukkal együtt még csak ezután ha gyökerezik, és izgága stréberek nagy bajjal konszolidált társas életünkön.

Félév óta hallgatjuk, hogy olyan egyének, kik soha még érdemes munkát nem végeztek és különösen ezen város és polgársága ügyei iránt nem érdeklődtek, hazafias kötelességérzetre akarják tanítani a szorgalmas munkában és közbecsülésben meglemedett embereket.

Félév óta tapasztaljuk, hogy korcsmai izú kiabálással és közönséges demagógiával lázítják polgárságunkat azok személye ellen, kiket eddig, mint jóakaratu tanácsadóit és önzetlen barátait tiszteltben tartott.

Félév óta halljuk és olvassuk, hogy mindenki önző, rabszolga és hazaáruló, a ki nem áll be egy-két nagyozól ember érdekeit szolgálni.

Félév óta szemléljük, hogyau hurczolnak a pártédek és fektelen bujtogatás sarába mindent, amit e város polgársága mindig és együttesen szentnek tartott: a történelmi nagy nevek és becses intézmények iránt való kegyeletet.

Szóltanul bántunk a vakmerőségen és cinizmuson, a melylyel a közügyekben való vezetést maguknak igényeltek, akiknek a piramidális önhittségen kívül erre semmi alapjuk sincs.

Láttuk, hogy a függetlenség szent nevében a legnagyobb zsarnokságot gyakorolják az egyéni vélemény függetlensége ellen. Olyan aláírást erőszakolnak ki, melylyel az aláíró átadja magát egy-két ember vak eszközének, politikai szolgájának.

Megdöbentett az arroganciának ily magas foka. De azt hittük, hogy mennél nagyobb hangból kezdik, annál hamarabb elvész a hitelük. Még csak vitába sem elegeyedtünk. Kénytelenek voltunk azonban belátni, hogy hallgatásunk mind jobban megnöveli szarvukat. Ime most már az országos politika takarója alatt az egyéni és hivatali tisztesség ellen törnek. Nem a kiabálókért, hanem azokért, akik hallják őket, fel kellett emelni tiltakozó szavunkat.

Azt kérdezzük mi ezektől a nagy hangu uraktól: mondják meg, melyik az a párt, a melyiknek programjában van, hogy egyik magyar embert a másik ellen kell uszítani? hogy egyik magyar embert a másik előtt le kell gyalázni rágalmazással, gyanúsítással, kíméletlen durvasággal? Melyik magyar párt az, a melyik felhatalmazza végceit arra, hogy a törvényes rendnek hivatalos és felelős öreit kipellengérezze, meghurczolja és a tarsadalmi tisztességből frivol, piaczi játékot űzzenek? Hát van ilyen párt Magyarországon? Ilyen munkát legfelebb csak a vad anarchisták folytathatnak. Hát ne is higye el senki, hogy hazafias politikát szolgál az, a ki tisztviselőket, hivatalnokokat és más politikai véleményen levőket gyanúsít és hivatalos te-

híhetőleg akkor küldött legelőbb képviselőket az országgyűlésre!

A mig Erdély Magyarországgal egyesülve volt, Erdélynek tartományi gyűlései (Provinzialtagen) is voltak. Ilyen provinciális-gyűlést tartott 1478-ban Geréb Péter vajda és székelyek grófja is Medgyesen. Vizakna ezekre is küldött követeket mint szabad és kiváltságolt s jurisdictional bíró város. Ezen gyűlései Erdélynek azonban nem annyira törvényhozó gyűlései voltak, hanem inkább a magyar országgyűléseken hozott törvényeknek kihirdetése, a királyok által kívánt segedelmek megadása és felrovatala, peresügyek elhatározása s különösen Erdélyt illető rendelkezések és rendszabályok hozatala volt feladatuk.

Erdélynek Magyarhontól elválása után, már külön törvényhozó országgyűlései voltak. Az erdélyi karoknak mostanáig felfedezett legrégebb lajstromában, mely az 1585-ki, Vizakna városa és a sóbányatisztek követe jelen volt.

A vizaknai polgárok követeiket az egyes diaetákra 1701-ig ugyküldötték: hogy egyik mindig a királybíró volt, a másik a város főbírája. Ez utóbbi esett választás alá. Mint a sóhiv. levéltárban a XVIII-ik század első feléből levő peresokmány megjegyzi: „Mittebant usque ad annum 1701 Judicem Primarium oppidi, tanquam Salicidarum praepositum, salaristamque Camerae; et Literae Regales ita titulabantur: „Vizaknai sóvágók Birájának,“ ut acta publica testantor.“

1848-ig a választás a Geréb-háznál (tanácsházánál) történt a tanács és képviselőtestület (communitas) által.¹ A királybíró összehíván a város képviselőtestületét, felolvasta a diaetára meghívót s azután azt mondta: „kérem a képviselőtestületet mellém az országgyűlésre egy képviselőt választani!“

¹ Városi levélt. 1841 sz. 133.

s azonnal közfelkiáltás vagy szavazás nyomán a megválasztás megtörtént.

Es kút is tartoztak letenni a tanács és communitas előtt.²

A követek a küldők, illetőleg a város képviselőtestülete által megbízó (Credentionalis) levéllel és utasítással (Instructio) voltak ellátva s az utasításokhoz voltak kötve.³ Ha azokat nem követték, kérdőre vonatottak. Megbízólevél és utasítás nyomára a város levéltárában a Protocollum Politicumokban 1790-ben találunk, midőn Bogáthy János királybíró és Koprik Mihály decz. 1-én a magistratus és jurata Communitas által kiadott megbízólevélben utasítottak „városunk sérelmeinek orvoslására intézett kívánásainkat a nemes Erdélyország Státussa elejibe terjeszszék és nemes városunk javának s boldogításának előmozdításában a lehetőleg munkálkodjanak“ Sőt 1790 nov. 24-én 9159 sz. alatt kelt főkörmányszéki meghívóban⁴ a város képviselőtestülete fel is szólított: „az utasítást a követek számára elkészíteni.“

A talált okmányok szerint, régebben a követek napidíját, illetőleg honoráriumát a város pénztára fizette; de hogy micsoda móddal, milyen mennyiségben fizettetett a napipénz (Diurnum) 1742-ig, bizonyosabb adatokra, mint az 1572., 1594., 1607., 1615., 1622. évi erd. t.-czikkek és az Aprob. Const. III. R. 17. cz. 1-ső art. nem található a város levéltárban. Mikor azonban, a rendek és a fejedelem egyezésével, a követeknek hat hétig tartani szokott országos gyűlésre 50 Rft. dimensum határozottat.

1746-ban tartott országgyűlésen pedig, midőn az or-

² U. o. 1841. „Az országgyűlési Követek Eskü-Formája“ 1846. sz. 357. 547.

³ Mi az 1849-ki törvények alapján megszűnt.

⁴ Vár. lev. 1790.

szággyűlés hat héten túl terjedni kezdett: végeztetett: hogy a megirt dimensumnak 1 hétre esendő része, hetenként fiztessék mind addig, mig az országgyűlés tart.

1757 szept. 19-ki országos határozat szerint végeztetett: hogy a diurnab dimensum a város házi-pénztárából fedeztessek. 1762-ben a házi-pénztár a tartományi pénztárba rendeltetett s az ott volt 1790-ki országgyűlésig, midőn a követeknek személyenként minden napra 3 M. ftból álló napipénz határozottat. De ezta kir. kormány ki nem fizette, hanem 1790 apr. 2-án 3432 sz. a. kelt kir. leiratban a taxalis városok követeinek hat hétre 63 Rft. fizetés rendeltetett a tartományi pénztárból s e fizetett, valamint a hat héten túl a dimensumnak 1/6 része hetenként.

1792-ben a Kolozsvárra küldött követeknek ketten napjára 3 M. frt volt a díjak.

1794-ben a követek szolgájának minden napra 24 pénz adatott.

1809-ben a két követnek napi diurnuma együtt 10 Rft, a szolgaleányeknek 1 Rft az alodialis kassából.¹

1810-ben a királybíróknak diurnuma 6 Rft., a másik deputatusnak 4 Rft., az adjunctusnak 40 kr. naponként.

1837-ben az alod. pénztárból a követeknek naponként 1 frt 30 kr., az inasnak 24 kr. adatott, a tartományi pénztárból nyerendő mennyiségben felül.²

1842-ben a követek napipénze 2 frt volt.³ 1834—1842-ig, mit követeknek a tartományi pénztár fizetett, azt Vizakna alod. pénztárának vissza kellett fizetnie. És pedig 1834/5-re 756 Rft, 1837/8-ra 1050 Rft, 1841/3-ra 1344 Rftot.⁴ (Vége köv.)

¹ Vár. lev. 1809. máj. 29. gyűlés jegyzők.

² Vár. lev. Prot. pol. 1837. sz. 309.

³ Prot. pol. 1842. 28. l. sz. 57.

⁴ Vár. lev. Gub. Rescript. 1846 sz. 5407, sz. 11091.

kintélyükben, egyéni tisztességükben kipellengérezni törekszik.

Az ilyen munka lehet politika, de nem országos, hanem egyéni, tehát érdekpolitika.

Vegyes hírek.

— **Előfizetőink tisztelettel kérjük, hogy előfizetéseiket megújítva bennünket továbbra is támogathatják szíveskedjenek.**

Munkatársainkat, különösen vidéki levelezőinket pedig arra kérjük, hogy vidékéről szóló közérdekű hírekkel és közleményekkel minél gyakrabban keressék fel szerkesztőségünket.

— **Az új székely kormánybiztos** Balogh Vilmos földművelésügyi miniszteri tanácsos lesz Sándor János főispán helyett, ki belügyi államtitkárrá nevezett ki. Balogh Vilmos, vármegyénk köztisztviselője álló szülőtte kezdettől fogva vezette a székelység közgazdasági ügyeit nagy szakértelemmel és páratlan buzgósággal a miniszteriumban s most midőn mindakét feladatát egyesítve lett munkás, erős kezében, szívből sikert kívánunk nemes törekvéseinek.

— **Hymen.** Bocz Endre p. ú. számtiszt nőül vette Szabó Mariska kisasszonyt Székelyudvarhelyen.

— **Solymosi Elek** a népszínház kitűnő művésze fényes sikerrel letette a főlevéltárnoki vizsgát. Tisztelt barátunk ugyan nemcsak gazdag repertoírjával és kifogyhatlan komikai erejével szerez győnyörűséget, hanem e mellett igen komoly studiumokkal is foglalkozik. Ma meg a politikával is, melyet éles szemmel vizsgál és okosan bírál. Nem barátja a túlzásoknak, de páratlanul lelkes híve a nemzeti szellemnek, a tiszta szabadságszeretnek. A fővárosi demokrata párt egyik alelnökévé választotta, de mielőtt azt tapasztalta, hogy a „demokrácia” csak egy fényes cím, de más a tartalma, rögtön lemondott állásáról.

— **Rákóczi-ünnep Nagyenyed.** A hazafias ünnepeket rendező bizottság f. hó. 22-én gyűlést tartott dr. Varró polgármester elnöke alatt, melyen azon módzatokról volt szó, a melyek szerint II. Rákóczi Ferenc emlékezetét történelmünk nagy alakjához és városunk közönségének élénken lüktető hazafias érzületéhez és kegyelethez méltó módon meg lehet ünnepelni. A bizottság a következőkben állapodott meg: Az ünnep f. é. december 13-án fog megtartatni. Delelőtti 9—11 órákban istentisztelet lesz mindenféle felekezet templomában. Tizenegy óra után felvonulás a régi városház báltermébe, hol az ünnepélyt a városi cigányzenekar kurucz-nyitánya fogja megkezdeni. Ének és szavaltat után emlékeszédet fog tartani Lázár István kollégiumi tanár. Ismét ének és szavaltat, mely után az ünnepeket a közönség által éneklendő Hymnus hangjai zárják be.

— **Városunk fejlődésének** ügyét minden térer buzgón munkálja Nagyenyed város tevékeny és lelkes polgármestere. Egyik legfőbb gondját a városi közlekedés javítása képezi. Mivel a vasuti állomáshoz vezető út keskeny és a folyton emelkedő kocsis- és teherforgalom lebonyolítására nem elég alkalmas: dr. Varró László polgármester kezdeményezése folytán a magyar államvasutak részéről bizottság szállott ki f. é. 23-án városunkban. Ezen bizottságban részt vettek: a vármegye részéről dr. Bánffy Kazimir; Nagyenyed város részéről dr. Varró László polgármester, dr. Winkler Albert városi főorvos és Mircse János városi főerdész; a m. a. v. üzletvezetősége részéről: Schandl kolozsvári üzletvezető és Herczeg főfelügyelő; a m. kir. kereskedelmi miniszterium részéről Horánszky vasuti főfelügyelő. A tárgyalások annyira előrehaladtak, hogy az ügy kedvező befejezése rövid idő alatt várható.

— **Utczarendevezések.** A városi képviselőtestület határozata alapján részint be vannak fejezve, részint megkezdettek azok a munkálatok, melyek városunk rendezésében már régen érzett hiányokat vannak hivatva pótolni. A Porond-utca általános megelégedésre teljesen rendben van; a Tövis-utca végén emelkedő dombnak, mely a gyalogközlekedést eddig akadályozta, levágása folyamatban van; a vasúthoz vezető utvonalszelesítése ügyében tárgyalások folynak. Ezeket kívül a malomárok nagy technikai feladata is megoldás alatt áll. Tervebe van véve a Tót-utcának a Tövis-utczába való torkollása úgy, hogy a Szentkirály-utczából kerülő nélkül lehessen a Tót-utczába menni. Mindezek városunk fejlődésének történetében vezetés részletek bizonyára legfőbb mértékben dr. Varró polgármester élénk energiáját hirdetik.

— **Marosujvárról** értesítik lapunkat, hogy az Erd. Hirlapban közölt azon hír, hogy a marosujvári járás-bírószághoz való betörés kapcsolatos a nagylaki verekedéssel, teljesen valótlan. A vizsgálat kiderítette már, hogy a betörés lopás értéktelen magán-természetű bizonyítványokért s okiratokért történt és a legmerészebb fantáziával is lehetetlen összefüggést találni a két eset között. Ugyancsak a leghitelesebb forrás alapján czafoljuk meg azt a szenzációs hírt is, hogy a bányában a munkások a magyar nyelven való imádkozást megtagadták. Egyszerűen nem igaz. A 350 főből álló, vegyes nemzetiségű munkásosztályban a legbekesebb hangulat van.

— **A mihálczfalvi** vasuti és közuti Maros-hídnál a közuti részen való hajtás biztonsága, esetleg a pályának a vonatjárások idejére sorompókkal való elzárása tárgyában és érdekében f. hó 25-én d. e. 10 órakor a helyszínen bizottsági tárgyalás tartott. Reméljük, hogy ezen fontos és jelentős tárgyalás a hozzáfűzhető várakozásoknak megfelelő s meggyugvást keltő eredményt terem.

— **Az 1904-ik székely évre** szóló jóhírű nagyenyedi Lőcsei-Naptár december hó elején jelenik meg a helybeli Könyvnyomda r. t. kiadásában, ezekkel 43-dik évfolyamában. Tartalma sokkal nagyobb lesz az eddigiekénél; érdekes szellemi rész, vig adomák, a mindennapi életben szükséges ismeretek, hasznos közgazdasági cikkek, Magyarország és az egész világ minden részébe szóló új táblázatos posta- és táviró-árszabály, telefon ismertetés töltik be a naptár jelentékeny részét, melyek után a Királyhágón innen tartandó országos állat- és betévesárak pontos betűrendes kimutatása következik és végül a tájékoztató hirdetések egészítik ki a körülbelül 9 ivnyi terjedelmű naptárt, mely igen olcsó árban, csak 30 fillérben kerül eladásra. Ajánljuk e közhasznú 43 éves nagyenyedi Lőcsei-Naptárt olvasóink és a nagyközönség szíves figyelmébe.

— **A szegény tanulókat segélyező egyesület** élénk tevékenységet fejt ki a tel beálltával a szegény gyermekeknek téli ruhával való ellátása érdekében. Vásárolnak ruhakelmezt, szabnak, varrnak, gyűjtenek szorgalmasan Török Bertalané elnök, és Krismanits Vilmosné alelnök mellett b. Bánffy Kazimirné, Kovács Józsefné, Dömök Erzsébet, Fűzy Katinka, özv. Klimesne, Vajna Janka, Barabás Károlyné, Winkler Jánosné, dr. Mátyásné, Baranyay Károlyné, és a választmány többi buzgó tagja mellett Grohmann Károly óvóbácsi, Hollós István a fáradhatatlan jegyző, míg Köver János a buzgó pénztárnok, ki már 10 év óta vezeti a pénzügyeket, szorgalmasan állítja ki az egyleti tagok nyugtáját. Kérjük a nemes szívű közönséget: váltsa meg jó lélekkel a 2 korona évi tagdíjat, hiszen annyi sok szegény gyermek fogja áldani jószágukat.

— **Székely mesék.** Minden jó gyermek karácsonyi ajándéka legyen a Peterfy bácsi „Székely Mesék” könyve. Husz eredeti székely mese és ötven gyönyörű kép van a csinos mesés könyvben, melyet postaköltséggel együtt egy koronáért küld: Peterfy Tamás író: Budapest IX., Köztelek. A „Székely Mesék” a mese irodalomban páratlan és igen becses könyv, mert meséi az „Én Ujságom” és más elsőrendű lapokban jelentek meg. Most a husz gyönyörű meségy kötetben és 50 szép képpel diszítve csak egy korona. A könyv borítéka eredeti székely kaput ábrázol ötfele színnyomatban. Előfizetők gyűjtésére gyűjtőívét szívesen küld az író és öt előfizetés után egy tiszteletpéldányt ad. „A Székely Mesék” december első napjaiban jelenik meg, tehát jobb és szebb karácsonyi ajándékot képzelni sem lehet a jó gyermekek részére. A kedves meséskönyv megrendelését igen ajánljuk.

Közgazdaság.

A kender termeléséről.

Hazánkban igen különböző vidékeken termelik a kendert, de annak helyes termelésére bizony a legtöbb helyen igen kevés gondot fordítanak, a minek oka részint a kender igénytelenségében keresendő. Megterem soványabb minőségű homoktalajokon is, sőt sokszor ezeket kellő trágyázással igen jól lehet értékesíteni. A vetésforgóba a legkönnyebben beleillik, mert bármely növény után sikerrel termelhető. Saját maga után is vethető 3—4 éven keresztül, sőt vannak a Bácskában és Erdélyben a Szamos és Maros folyók mellett olyan területek is, a hol emberemlékezet óta egy és ugyanazon talajon termelik, mégis igen jó terméseket szolgáltat. Az iga, hogy a különösen a Szamos melletti kenderterületek gyakran ki vannak téve vízáradások-

nak, tehát itt a természet maga végzi ezen területek trágyázását a termékeny iszap lerakása által.

Azonban meg vannak a kendernek is a talajelőkészítés és trágyázás iránti kívánalmái, melyek megadásával bámulatos eredmények érhetők el, úgy, hogy míg firsirozott kendertermeléssel különösen rendszeres trágyázás nélkül 30 q termés sem érhető el, addig rendszeres trágyázással s különösen a vetendő mag helyes megválasztásával ezen mennyiség majdnem megkétszereződik. Tekintetbe véve ezt, könnyen számítást tehetünk a trágyázás jövedelmező volta felől s ekkor be fogjuk látni a kender rendszeres trágyázásának okszerűségét. A friss istállótrágya árt a rost minőségének, mivel azt durvává és törekennyé teszi s ezért a tavasszal való trágyázás kerülendő, s lehetőleg érett istállótrágya használatára fektessünk súlyt. A nitrogéntartalmu műtrágyák közül a chilisalétrum, a kálitartalmuak közül pedig a kainit, vagy a fahamu alkalmazása igen hálás. A foszforsav alkalmazására a rostnyerés céljából termelt kender nem szorul s így a foszforsav csak a magnak vetett kender termelésénél jön tekintetbe.

A kisebb átlagtermések azonban nem mindig a talaj tápanyagtartalmától tetetnek függővé, hanem a vetőmagtól is, mert pl. eredeti olasz vetőmag vagy első utántermésének vetése által egy minőségre mint mennyiségre hasonlíthatatlanul jobb eredmények érhetők el; csak hogy itt megint figyelmen kívül nem hagyandó a jobb feleségnek igényes volta, a melyet az a talaj és annak tápanyagtartalma iránt támaszt.

A buza angolnácska elleni védekezés.

Szintén egy igen káros betegsége a buzáknak, a melyet egy kis nematoda szerű állatka okoz, a mely kalászban fejlődő magvakban tanyázik. Az infúziálás mindig a vetőmaggal történik, a melyben (egy egy meg-támadt magban) egész tömeg 1 m. m. nagyságu lárvácska tartózkodik s midőn a mag a földre kerül s a talaj nedvessége folytán kicsirázik, az angolnácskák is megmozdulnak, hogy a környékbeli vetőmagot infúziálják. Tehát egyetlenegy beteg vetőmag igen sok egészséges magból fejlődő növényt képes betegé tenni. Az angolnácska ugyanis a fiatal növényen egész a virágig kuszlik s azt megtamjadja. A szem azért csak kifejlődik, de már akkor infúziálva van. A kalász megtámadásáig az angolnácskák nemi különbséggel nem bírnak, csak a bejutás után változnak át és különülnek el nemleg, még pedig származnak belőlük 3—5 mm. hosszú nő 2 mm. hosszú himenüű egyedek. A nőstények párosodás után a kalászkákba számos petét raknak s ennek megtörténte után a szülők tönkre mennek, elhalnak. Fentiekből tehát világosan lehet látni, hogy az infúziálás nem a talaj közvetítésével történik, hanem a vetőmaggal terjed s éppen ezért a védekezési módzatoknak is ide kell irányulnia. A legjobb védekezési eszköz a vetőmag alapos tisztítása, rostálása, a mely különböző rostáinkkal igen könnyen keresztül vihető, a mit eléggé bizonyít azon körülmény, hogy a buza ezen ellensége mind ritkább lesz. Egyes vidékeken azonban, hol kevés gondot fordítanak a vetőmag illetően való kezelésére, még mindig jelentékeny károkat okoz. Szokták még ellene a vetőmagot csávázni is kén-savas vízben, melyet 150 liter víz és 1 liter angol kén-sav vegyítéséből állítanak elő. Ha fellépése nagyobb arányokat ölt, a talaj mély művelésben részesítendő s ott azon helyen egy pár évig a buza termelése beszüntetendő, hogy az esetleg a talajban levő álcák elpusztuljanak. Ilyen esetben czelszerű a vetés fejlődését chilisalétrummal való felültrágyázás által siettetni.

Szerkesztői üzenet.

B. L. Nagyenyed. Mi is hallottunk az ilyenfajta dühöngésről. Sövény mellől hallatszó fogvisorgásra, más háta megül való nyelvöltögetésre nem szoktunk ügyet vetni. Ha valakinek velünk elintézendő ügye van, illő formák közt állunk rendelkezésére.

Dr. Nagyenyed. A cikket kaptuk. Jövő számban jönni fog.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárugár részvénytársaság
Nyomatott a Nagyenyed Könyvnyomda és Papírárugár részvénytársaság könyvnyomdájában.

KIS HIRDETÉSEK.

Minden hirdetés 10 szög 40 fillér, azon túl minden szó 4 fillér. A hirdetés bélyegdíjmentes. Levélbeli tudakozódásra szívesen válaszolunk, ha postabélyeg mellékeljük. Hirdetéseket a kiadóhivatal veszi fel.

ELADÓ RÉSZVÉNYEK a nagyenyedi kisegítő takarékpénztár részvényeiből. Hogy hol, megtudható a kiadóhivatalban.
452 2—3

Szamos elismerés és bizalom nyilatkozat
igazolja azt, hogy

TÁNGEL JÓZSEF
női, férfi és gyermek divatárú üzletében
NAGYENYEDEN

a legszolidabb szabott árak mellett
csakis mindig
a legjobb minőségű árak lesznek ki-
szolgálva.

FÖLDES EDE
könyv-, papír- és zeneműkereskedése

NAGYENYED
FÖTÉR

Ajánlja dúsán felszerelt raktárát a tudomány minden ágából. Raktáron nem levő könyvek három nap alatt eredeti bolti áron beszerezhetnek. Folyóiratok, divatlapok megrendelése postaköltség felszámítása nélkül eszközöltetik. Nagyobb művek beszerzésénél **a fizetés részletekben is teljesíthető.**

Iskoláknak jutalomkönyvek beszerzését, valamint könyvtárak könyvszükségletét előnyös feltételek mellett eszközööm, mely könyvekből állandóan nagy raktárt tartok.

A n. é. közönség b. pártogását kérve
tisztelttel
FÖLDES EDE.

NAGYENYEDI KÖNYVNYOMDA ÉS PAPIRÁRUGYÁR RÉS.ZV.-TÁRS.

NAGYENYED.

Készít: műveket, folyóiratokat, hírlapokat, körleveleket, képesárjegyzékeket, levélpapírokat, falragaszokat, meghívókat, mindennemű kereskedelmi nyomtatványokat, könyvnyomdai és könyomdai kivitelben. Továbbá postacsomag és üveg-cimkéket, peesétjegyeket, ragjelzőket, porkapszulákat, papirzacskókat, közőpapirokat, és mindennemű gyógyyszerészeti nyomtatványokat, könyv- és könyomdai vagy dombornyomásban szép és elős kivitelben.

Mindennemű **DOBOZÁRUT** (Carlomagó) n. m.: közönséges és hajított dobozokat stb. győgyseresek, cukrászok és gyárosok részére kövél árucikkek jutányos és czébrü csomagolására elős árban szállít.

Képviselek kerestetnek.

TAKARÉKOS HÁZIASSZONYOK!!

Női ruhákat, minden divat szerint
könnyen lehet készíteni az **idomítható derek-vágó készülékkel**

a nélkül, hogy előzetesen a szabást tanulni kellene. Ez a készülék minden természethez igazítható.

Egy készülék ára utánvétellel 3 korona

Minden kultur-államban törvényileg védve és szabadalmazva.

Guschelbauer Antal
SOPRON.

Képviselek kerestetnek.
430 8-10

Nem lesz több ilyen ritka alkalom az életben, hogy csak 2 forint 96 krajczárral a következő pompás arugyjtemény megszerezhető:

12 darab csak 2 frt 96 kr.

1 nikkel horgony-rem-zsebóra, pontosan jár, 3 évi jótállással; 1 valódi goldin vagy nikkel pánczér-láncz; 3 drb valódi goldin gyűrű legújabb fagon, simili brilliánsokkal; 2 legűn goldin nyakkendő; 2 valódi goldin újdivatu fűlőfüggő; 1 tok a horgony-órához; 1 párisi módszerű goldin mellű; 1 goldin vagy nikkel függő a lánczhoz. — Nem tetsző kieserűltetik, vagy a pénz visszaterítetik, tehát rizikó kizárva. Más hasonló hirdetés utánzat.

Mindezen pompás ókszer a horgony-rem. órával együtt csak 2 frt 96 krba kerül.

Kapható készpénzfizetés v. utánvét mellett

KAPPELLNER & HOLZER
óra- és aranyeműk en gros gyári raktárában
Krakau, Dietelsgasse 68. (Oesterreich)
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve

70 52-52

Hirdetéseket!

felvesz a kiadóhivatal:

Földes Ede könyvkereskedése Bethlen-utca 2.

1912. évi
Hírdetés-
szabályzat
1912. évi
Hírdetés-
szabályzat
1912. évi
Hírdetés-
szabályzat

Nagyenyedi kisegítő takarékpénztár P.-I.

Alaptőke: 300,000 korona.
Tartalékalap: 100 000 korona.

Elfogad betéteket évi 5%-ra.
Előnyös kölcsönt nyújt betáblázásra.
Kereskedelmi váltókat 6%-al számítol le.
Váltókölcsönt 6 1/2%-ra ad.

Nyitva minden hétköznap délelőtt 9-12 óráig.

Pénzt, sok pénzt,

havonként 1000 koronáig kereshet mindenki tisztelegesen minden szakismeret nélkül.

Küldje be címét **E 419** jelűge alatt a következő címre: **Annoncen-Abteilung des „Merkur“ Mannheim, Meerfeldstr.** 441 6-50

VAJNA MIKLÓS

SZÉKELYHIDY JÁNOS utóda

uri és női divatáruháza Nagyenyeden.

Van szerencsém a nagyrabecsűlt vevőközönség szives tudomására juttatni, hogy bevásárlási utamon oly gyáraknál sikerűlt nagyobb mennyiségű árut beszereznem, melyeknek gyártmányai mindenűtt a legnagyobb kedveltségnek és keresletnek örvendenek. Az idei őszi és téli divat hölgyeknek **angol és francia cybeline és Homespoin szövetek** sottis selymek, francia mosó bársonyok, flanelek s barchettek.

Különös figyelembe ajánlom egyes costum ruha szöveiteimet, valamint Blouz selyem és mosó bársonyokat. Együttal bátorkodom a nagyrabecsűlt vevőközönség szives figyelmét felhívni, hogy az árak minden árucikknél 10-15%-kal emelkedett, különösen **vászonnál**, mindazonáltal még október hó 1-ig az ár marad mint volt.

Enyedi vászon frt 4.90, 5.30, 5.60. Margit vászon frt 7.25.

Pelikán és Gyukits férfi kalap gyárosok valamint a világhírű pécsi kesztyű gyár kizárólagos raktára.

A nagyenyedi harisnyagyár egyedűli képviselete.

Melyek után magamat továbbra is becses pártfogásukba ajánlom illő tisztelettel

VAJNA MIKLÓS

111 *—*